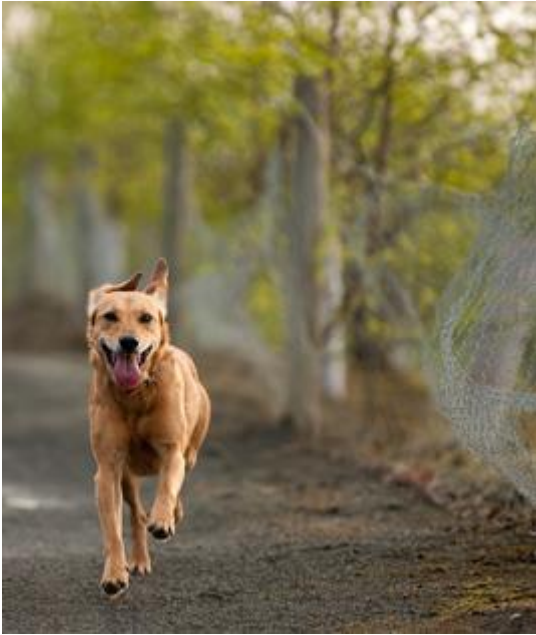

Wel of niet castreren / steriliseren van een reu/teef?

- Terminologie: wat is het verschil tussen castratie en sterilisatie?
- Redenen voor castratie van reuen
- Alternatieven voor castratie van reuen
- Operatierisico
- De operatie
- Wanneer kun je een reu het beste laten castreren?
- Mogelijke complicaties kort na de operatie
- Chemische castratie van de reu

over castratie en sterilisatie

in dit artikel wil ik je graag meenemen in het verhaal van de castratie / sterilisatie van de hond (de reu en de teef).

Er bestaan veel misverstanden over de effecten van een castratie / sterilisatie van een hond. Hieronder wil ik een en ander op een rijtje zetten, zodat je weloverwogen kunt beslissen of je je hond (reu of teef) wil laten castreren of niet. Om onduidelijkheid te voorkomen, wil ik hierbij melden dat ik geen voor- of tegenstander ben van castratie. Ik vind wel dat de overweging om hiertoe over te gaan zuiver moet zijn.

Terminologie: wat is het verschil tussen castratie en sterilisatie?

Mensen spreken meestal van het castreren van een reu en van het steriliseren van een teef. Bij beide wordt de operatie bedoeld waarbij (een deel van) de geslachtsorganen wordt/worden verwijderd. Officieel is de term “steriliseren” niet juist voor de operatie die hier bedoeld wordt. Bij het weghalen van (een deel van) de geslachtsorganen, is **de correcte term “castratie”**. Dus ook een teef wordt gecastreerd.

Bij een sterilisatie worden de eileiders of zaadleiters afgebonden, zodat er geen vruchtbaarheid meer is. De productie en werking van de geslachtshormonen blijven hierbij onveranderd.

Omdat het doel van de castratie van honden naast het onvruchtbaar maken haast altijd het opheffen van de invloed van de geslachtshormonen is, worden honden in de regel gecastreerd en niet gesteriliseerd.

Redenen voor castratie van reuen

Castratie geldt als een reguliere oplossing voor een aantal klachten van de reu. Reuen worden voornamelijk om de volgende redenen aangeboden ter castratie:

- Agressie
- Hyperseksualiteit
- Cryptorchidie
- Weglopen
- Onvruchtbaar maken
- In huis plassen
- Vergrote prostaat
- Chronische voorhuidontsteking
- Druk gedrag
- Testikeltumoren en peri-anaalkliertumoren

Alternatieven voor castratie van reuen

Agressie

Agressie kent vele oorzaken. *Alleen de door testosteron beïnvloede agressie kan verminderen na castratie*, vooral als tegelijk professionele gedragsbegeleiding plaatsvindt. Andere vormen, zoals angst-agressie, kunnen zelfs verergeren na castratie.

Hyperseksualiteit

Het rijden op voorwerpen of mensen en dieren kan verminderen na castratie, maar is vaak aangeleerd gedrag. Homeopathie en gedragsbegeleiding zullen hier beter werken.

Cryptorchidie

Vroeger werd geadviseerd om een cryptorche (1 of 2 testikels bevinden zich nog in de buik) reu te castreren, omdat de binnenbal tumoreus zou kunnen ontaarden. In de praktijk blijkt de kans hierop niet zo groot en wordt cryptorchidie niet meer beschouwd als reden voor castratie. Bij een jonge cryptorche reu is door toepassing van homeopathie alsnog een indaling van de testikel(s) mogelijk, alhoewel dit niet gegarandeerd kan worden.

Weglopen

Het weglopen als er een loopse teef in de buurt is, zal in de meeste gevallen verminderen na castratie. Het weglopen door de aard van het dier of door een minder goede opvoeding kan beter aangepakt worden met gedragsbegeleiding, hoewel ook dit wel iets minder kan worden na castratie.

Onvruchtbaar maken

Onvruchtbaar maken wanneer er ook een niet-gecastreerde teef in huis is; uiteraard kan de reu vanaf 6 tot 8 weken na castratie niet meer voor nageslacht zorgen. Sommige reuen blijven ondanks castratie toch janken en zich opdringerig gedragen als de teef loops is. Dit gedrag is goed met homeopathie te behandelen.

In huis plassen

Castratie kan helpen bij in huis plassen, met name als er meerdere niet-gecastreerde reuen in huis zijn. Met homeopathie en/of gedragsbegeleiding kan dit probleem vaak ook opgelost worden.

Vergrote prostaat

Castratie zorgt er vrijwel altijd voor dat de prostaat kleiner wordt. Dit effect kan echter ook bereikt worden met homeopathie, of (tijdelijk) met hormooninjecties of een implantaat (zie deel 3 bij "chemische castratie van de reu").

Chronische voorhuidontsteking

Castratie lost dit probleem iets op, maar het effect van castratie valt vaak tegen. Regulier zijn er middelen om de voorhuid te reinigen. Deze hebben een tijdelijk effect. Allergie voor deze middelen treedt regelmatig op.

Druk gedrag

Castratie helpt soms, net als gedragsbegeleiding, homeopathie of Bach bloesemremedy.

Testikeltumoren en peri-anaalkliertumoren

Als deze tumoren nog niet zijn uitgezaaid, is castratie aangewezen!

Operatierisico

Bedenk dat elke operatie een aanslag is op lichaam en geest, stress met zich meebrengt en dat er altijd een probleem kan optreden met de narcose of in de vorm van nabloedingen. Zeer jonge dieren, zeer oude dieren, zieke dieren en dieren van bepaalde rassen zijn gevoeliger voor complicaties dan gezonde, jong volwassen dieren.

Houd er bij de beslissing om je hond wel of niet te laten castreren rekening mee dat een castratie **onomkeerbaar** is. Als besloten wordt tot een castratie, is het goed om te weten dat er voor teven verschillende technieken zijn met ieder hun eigen voor- en nadelen.

Een castratie van een reu is op zich geen risicovolle operatie.

De operatie

In het algemeen wordt in Nederland bij een castratie gewerkt met gasanaesthesie; een veilige methode waarbij de diepte van de narcose snel kan worden aangepast.

- Bij de reu worden de testikels verwijderd via een snee tussen de penis en de balzak.

Wanneer kun je een reu het beste laten castreren?

Mijn advies is om in elk geval niet te castreren voor de leeftijd van anderhalf jaar.

Ik adviseer alleen een castratie als daar een duidelijke noodzaak voor is!!

In tegenstelling tot bij de teef, is er bij de reu geen cyclus waarmee rekening gehouden moet worden bij de planning van de castratie. Denk er wel aan dat een reu nog tot 8 weken na castratie vruchtbaar kan zijn.

Mogelijke complicaties kort na de operatie

- Nabloedingen; uitwendige bloedingen zijn meestal wel te stelpen of eventueel te hechten.
- Pijn; deze is meestal goed homeopathisch of regulier te behandelen.
- Een wondinfectie; ook deze is in het algemeen goed homeopathisch te behandelen. Ook een reguliere behandeling met antibiotica is mogelijk.
- Een gezwollen balzak; de zwelling trekt in het algemeen vanzelf weg. Eventueel kan dit homeopathisch ondersteund worden.
- Er ontstaan kale plekken in de vacht; dit is meestal goed homeopathisch te behandelen.

Chemische castratie van de reu

Chemische castratie is met name zinvol bij goedaardige prostaatvergroting en om te testen of het gedrag verandert na het wegnemen van de testosteroninvloed voordat men besluit tot operatieve castratie. Chemische castratie kan plaatsvinden met een injectie of een implantaat. Het mag alleen toegepast worden bij geslachtsrijpe honden. Een injectie werkt een aantal weken, een implantaat een aantal maanden tot twee jaar. Voordeel boven operatieve castratie is dat de reactie omkeerbaar is. Nadeel van de injectie is dat er acromegalie of diabetes kan ontstaan. Nadeel van het implantaat is dat sommige reuen in het begin drukker kunnen zijn en juist meer reuengedrag kunnen laten zien. Ook kan er een tijdelijke zwelling optreden op de implantatieplaats. Er is niet onderzocht wat het effect is op het gedrag, met uitzondering van het effect op de libido. Verder staan er nog geen bijwerkingen vermeld op de bijsluiter.

- Redenen voor castratie van teven
- Alternatieven voor castratie van teven
- Operatierisico
- De operatie
- Wanneer kun je een teef het beste laten castreren?
- Mogelijke complicaties kort na de operatie
- * Extra informatie over melkkliertumoren bij de teef
- Chemische castratie van de teef

Redenen voor castratie van teven

Castratie geldt als een reguliere oplossing voor een aantal klachten van de teef. Teven worden voornamelijk om de volgende redenen aangeboden ter castratie:

- Onvruchtbaar maken / loopsheid
- Voorkómen van melkkliertumoren
- Voorkómen van baarmoederontsteking
- Het aanwezig zijn van een zeer ernstige baarmoederontsteking
- Gedragsproblemen rond de loopsheid
- Andere problemen rond de loopsheid
- Agressie ook buiten de loopsheid
- Kans op suikerziekte verkleinen
- Weglopen, onrust, opwinding, overmatig seksueel gedrag
- Schijndracht

Alternatieven voor castratie van teven

Onvruchtbaar maken / loopsheid

Onvruchtbaar maken / loopsheid wordt als te lastig ervaren; door castratie wordt de teef onvruchtbaar en is er geen loopsheid meer.

Voorkómen van melkkliertumoren

Wetenschappelijk is aangetoond dat castratie van een teef voordat ze 2,5 jaar is, de kans op ontwikkeling van goedaardige en kwaadaardige melkkliertumoren op latere leeftijd aanzienlijk verlaagt. Bij castratie op latere leeftijd wordt wel de kans op goedaardige melkkliertumoren verkleind, maar niet meer die op kwaadaardige melkkliertumoren. *

* Extra informatie over melkkliertumoren bij de teef

Bij niet gecastreerde teven is **de kans op melkkliertumoren 25%**.

dat is op zich niet zo veel.

Deze tumoren kunnen goedaardig of kwaadaardig zijn.

Overgewicht is een extra risico op het ontstaan van deze tumoren.

Voorkómen van baarmoederontsteking

Baarmoederontsteking treedt meestal op aansluitend aan de loopsheid of bij toepassing van de prikpil of de “poezenpil”. Castratie waarbij de baarmoeder en de eierstokken worden verwijderd, zorgt er uiteraard voor dat er geen baarmoederontsteking kan optreden. Ook als de baarmoeder niet wordt verwijderd, is de kans op baarmoederontsteking na castratie zeer klein, omdat er geen invloed meer is van vrouwelijke hormonen.

Het aanwezig zijn van een zeer ernstige baarmoederontsteking

Het aanwezig zijn van een zeer ernstige baarmoederontsteking; hierbij is castratie de enige mogelijkheid om de hond in leven te houden. Het operatierisico is in deze situatie groot. we weten inmiddels dat een baarmoederontsteking ook door het middel Alinzin verholpen kan worden.

Gedragsproblemen rond de loopsheid

Sommige honden zijn zeer knorrig en moeilijk benaderbaar rond de loopsheid. Dit gedrag kan vaak met een homeopathisch middel gedempt worden, maar het lukt niet altijd. Na castratie is dit gedrag verdwenen.

Andere problemen rond de loopsheid

Onregelmatige loopsheid, te lange duur van de loopsheid, of veel bloedverlies tijdens de loopsheid is meestal homeopathisch op te lossen.

Agressie ook buiten de loopsheid

Pas hierbij op met castratie, want het risico is aanwezig dat de hond na de castratie agressiever wordt, vooral wanneer zij een aantal broertjes had. Sommige teven worden wel vrolijker na castratie. Als alternatief kan gewerkt worden met gedragsbegeleiding en/of homeopathie.

Kans op suikerziekte verkleinen

Door insuline (afgescheiden door de alvleesklier) wordt het suiker uit het bloed opgenomen. Bij een relatief tekort aan insuline kan het suikergehalte in het bloed te hoog worden en spreken we van suikerziekte. Bij niet-gecastreerde teven ziet men vaker suikerziekte dan bij gecastreerde teven. Dit komt omdat het vrouwelijke hormoon oestrogeen de insulineproductie afremt. In mijn praktijk heb ik de ervaring dat ook het voeren van brokken meer kans op suikerziekte lijkt te geven dan het voeren van vers vlees. Oorzaak zou dan kunnen zijn dat de suikers/koolhydraten in de brokken zorgen voor een onnatuurlijk grote insuline-afgifte, waardoor de alvleesklier overbelast raakt en daardoor kwetsbaarder wordt. Om de kans op suikerziekte te verkleinen, moet daarom ook naar de voeding worden gekeken. Castratie verkleint de kans op suikerziekte bij de teef.

Weglopen, onrust, opwinding, overmatig seksueel gedrag

Castratie helpt vaak wel wat.

Schijndracht

Castratie helpt, reguliere en homeopathische middelen ook. Als een enkele keer schijndracht voorkomt, is het de vraag of hier iets aan gedaan moet worden. Meestal gaat dit vanzelf over. Soms is de hond erg depressief en kan dit verholpen worden met homeopathie of hormoontabletten. Als de teef elke keer zo'n 2 maanden na de loopsheid schijndracht ontwikkelt en elke keer wordt dit erger, dan kan dit een goede reden zijn om tot castratie over te gaan.

Operatierisico

Bedenk dat elke operatie een aanslag is op lichaam en geest, stress met zich meebrengt en dat er altijd een probleem kan optreden met de narcose of in de vorm van nabloedingen. Zeer jonge dieren, zeer oude dieren, zieke dieren en dieren van bepaalde rassen zijn gevoeliger voor complicaties dan gezonde, jong volwassen dieren.

Houd er bij de beslissing om je hond wel of niet te laten castreren rekening mee dat een castratie **onomkeerbaar** is. Als besloten wordt tot een castratie, is het goed om te weten dat er voor teven verschillende technieken zijn met ieder hun eigen voor- en nadelen.

De operatie

In het algemeen wordt in Nederland bij een castratie gewerkt met gasanaesthesie; een veilige methode waarbij de diepte van de narcose snel kan worden aangepast.

- Bij de teef zijn twee verschillende methoden mogelijk. Meestal worden de eierstokken verwijderd via een snee in het midden van de buik. Nadeel is dat dit een zware buikoperatie is, waarbij het soms lastig is om de eierstokken goed af te binden en nabloedingen te voorkómen, zeker bij grote, dikke honden. Voordeel van deze methode is dat de baarmoeder verwijderd kan worden als die er niet goed uitziet. Er zijn steeds meer dierenartsen die zich de methode eigen maken om de eierstokken via laparoscopie (twee sneetjes in de zijden of buik van de hond) te verwijderen. Deze operatie is aanzienlijk minder belastend, maar nadeel is dat de baarmoeder niet altijd beoordeeld kan worden.

Wanneer kun je een teef het beste laten castreren?

Het beste tijdstip om een teef te laten castreren is 3 maanden na de loopsheid.

Mogelijke complicaties kort na de operatie

- Nabloedingen; uitwendige bloedingen zijn meestal wel te stelpen of eventueel te hechten. Inwendige nabloedingen bij de teef zijn een spoedgeval en kunnen een heroperatie noodzakelijk maken. Deze nabloedingen zijn bijvoorbeeld te herkennen aan de zeer bleke slijmvliezen en het sloom en slap worden van de teef.
- Pijn; deze is meestal goed homeopathisch te behandelen. Reguliere pijnstillers hebben niet altijd voldoende effect.
- Een wondinfectie; ook deze is in het algemeen goed homeopathisch te behandelen. Ook een reguliere behandeling met antibiotica is mogelijk.
- Er ontstaan kale plekken in de vacht; dit is meestal goed homeopathisch te behandelen.

Chemische castratie van de teef

Bij de teef kan de loopsheid worden voorkomen door haar de prikpil te geven, of de "poezenpil". Nadelen van beide is een aanzienlijke vergroting van de kans op suikerziekte, op baarmoederontsteking en op melkkliertumoren. Het effect op de loopsheid is niet altijd 100%. Er kan kaalheid en/of haarverkleuring optreden op de injectieplaats van de prikpil. Na het stoopten met de

prikpil treedt vaak geen of geen normale loopsheid op; er is daarna ook meer kans op een baarmoederontsteking.

Mogelijke negatieve gevolgen op de langere termijn, afhankelijk van de leeftijd waarop castratie plaatsvindt

Als kleine pup (vóór de leeftijd van 6 maanden)

- **Bewegingsapparaat:** Een afwijkende groei van het bewegingsapparaat leidt tot langere en lichtere botten. Ook komt uit onderzoek naar voren dat er een grotere kans ontstaat op een voorste kruisbandlaesie, op ED en op HD. Bij reuen ontstaan gewrichtsproblemen door te snelle groei en door spierzwakte; de rol van testosteron (o.m. spierontwikkeling) wordt niet meer vervuld.
- **Geslachtsdelen:** Relatief onderontwikkelde uitwendige geslachtsdelen (penis en vulva). Dit leidt vaak tot ontstekingen van de voorhuid en de huid rondom de vulva. Grotere kans op castratie-onzindelijkheid, blaasontsteking en vagina-ontsteking. De gecastreerde reu kan aantrekkelijk worden voor andere (intacte) reuen. Gecastreerde reuen kunnen elkaar gaan berijden.
- **Tumoren:** Grotere kans op het ontwikkelen van een haemangiosaroom (kwaadaardige bloedtumor) en bottumoren. Afhankelijk van het ras kan ook de kans op andere typen tumoren vergroot zijn.
- **Gedrag:** Meer angst-gerelateerde gedragsproblemen. Zo kan een onzekere reu banger worden, waardoor zijn gedrag om kan slaan in angst-agressie. Bij teven een duidelijke kans op agressief en mannelijk gedrag (rijden, met poot omhoog urineren) na de castratie als de teef meerdere broertjes had. Negatieve invloed op de gedragsontwikkeling, vooral bij castratie in de socialisatieperiode.
- **Hersenvunctie:** Meer achteruitgang van de cognitieve functies (dementie).
- **Schildklier:** Grotere kans op traag werkende schildklier en dik worden.
- **Narcose:** Groter risico van de narcose dan bij geen castratie of bij castratie op latere leeftijd.
- **Prostaat:** Grotere kans op prostaattumoren.
- **Vacht:** kans op de ontwikkeling van een “pluizige” vacht, met name bij langharige honden: de vacht wordt dikker, meer gekruld, moeilijker te onderhouden.

Van een half jaar tot één à anderhalf jaar

- **Bewegingsapparaat:** langere en lichtere botten, grotere kans op voorste kruisbandlaesies, gewrichtsproblemen door te snelle groei en door minder spierontwikkeling.
- **Geslachtsdelen:** Grotere kans op castratie-onzindelijkheid. De gecastreerde reu kan aantrekkelijk worden voor andere (intacte) reuen. Gecastreerde reuen kunnen elkaar gaan berijden.
- **Tumoren:** Grotere kans op het ontwikkelen van een haemangiosarcoom (kwaadaardige bloedtumor). Afhankelijk van het ras kan ook de kans op andere typen tumoren vergroot zijn.
- **Gedrag:** Meer angst-gerelateerde gedragsproblemen. Zo kan een onzekere reu banger worden, waardoor zijn gedrag om kan slaan in angst-agressie. Bij teven een duidelijke kans op agressief en mannelijk gedrag (rijden, met poot omhoog urineren) na de castratie als de teef meerdere broertjes had. Negatieve invloed op de gedragsontwikkeling.
- **Hersenvunctie:** Meer achteruitgang van de cognitieve functies (dementie).
- **Schildklier:** Grotere kans op traag werkende schildklier en dik worden.
- **Prostaat:** Grotere kans op prostaattumoren. h. VACHT: kans op de ontwikkeling van een “pluizige” vacht, met name bij langharige honden: de vacht wordt dikker, meer gekruld, moeilijker te onderhouden.
Vacht: kans op de ontwikkeling van een “pluizige” vacht, met name bij langharige honden: de vacht wordt dikker, meer gekruld, moeilijker te onderhouden

Als volwassen hond

- **Bewegingsapparaat:** grotere kans op voorste kruisbandlaesies, gewrichtsproblemen door minder spierontwikkeling.
- **Geslachtsdelen:** Grotere kans op castratie-onzindelijkheid. De gecastreerde reu kan aantrekkelijk worden voor andere (intacte) reuen. Gecastreerde reuen kunnen elkaar gaan berijden.
- **Tumoren:** Grotere kans op het ontwikkelen van een haemangiosarcoom (kwaadaardige bloedtumor). Afhankelijk van het ras kan ook de kans op andere typen tumoren vergroot zijn.
- **Gedrag:** Meer angst-gerelateerde gedragsproblemen. Zo kan een onzekere reu banger worden, waardoor zijn gedrag om kan slaan in angst-agressie. Bij teven een duidelijke kans op agressief en mannelijk gedrag (rijden, met poot omhoog urineren) na de castratie als de teef meerdere broertjes had.
- **Hersenvunctie:** Meer achteruitgang van de cognitieve functies (dementie).
- **Schildklier:** Grotere kans op traag werkende schildklier en dik worden.
- **Prostaat:** Grotere kans op prostaattumoren.
- **Vacht:** kans op de ontwikkeling van een “pluizige” vacht, met name bij langharige honden: de vacht wordt dikker, meer gekruld, moeilijker te onderhouden.

Opmerking: In gebieden met veel zwerfhonden liggen de afweging om wel of niet te castreren en de beslissing op welke leeftijd de dieren gecastreerd worden, anders dan in Nederland. In die gebieden heeft het prioriteit om de zwerfhondenpopulatie zo weinig mogelijk te laten groeien en is het rekening houden met de kans op complicaties secundair.

Conclusie

Er zijn goede redenen om een hond (reu / teef) te laten castreren.

Er zijn ook goede redenen om een hond (reu / teef) niet te laten castreren.

In het algemeen zijn er meer nadelen van de castratie te verwachten naarmate de hond ten tijde van de ingreep jonger is.

Verschillende “aandoeningen” die als reden voor castratie genoemd worden én verschillende aandoeningen die door de castratie veroorzaakt worden, kunnen met reguliere therapie, met homeopathie en/of met gedragstherapie verholpen worden.

Bronnen

- Long-Term Health Effects of Neutering Dogs: Comparison of Labrador Retrievers with Golden Retrievers – Benjamin L. Hart mail, Lynette A. Hart, Abigail P. Thigpen, Neil H. Willits
- Atjo Westerhuis: “Hond en homeopathie”
- Internet: WHG-dierenartsen en andere dierenartsenpraktijken
- LinkedIn-discussie over vroeg-castratie in de groep Hond
- KNMvD-standpunt over vroegcastratie
- “De invloed van castratie van de teef op het gedrag”, Faculteit Diergeneeskunde, Gedragskliniek voor dieren, mei 2011

In de media

- Hondenbescherming is tegen castreren hond op zeven of acht weken
- Universiteit Utrecht, faculteit diergeneeskunde: Infobrief gedragskliniek nummer 2 | mei 2011 | Blz 4

Credits

Dit artikel is geschreven door dierenarts Mariska Jansen van [Homeopathische dierenartsenpraktijk Eygelshoven](#)

Homeopathische dierenartsenpraktijk Eygelshoven / Mariska Jansen kan niet aansprakelijk gesteld worden voor om het even welk initiatief de gebruiker op basis van de verstrekte informatie zou nemen. Eveneens kan Homeopathische dierenartsenpraktijk Eygelshoven / Mariska Jansen de juistheid, noch de volledigheid, noch de geschiktheid van de informatie voor welk gebruik dan ook garanderen. Alle verstrekte informatie wordt zonder garantie van om het even welke aard verschaft. De informatie is in principe afkomstig van betrouwbare bronnen.